

geen randverschijnsel meer. Trump heeft het radicaal-rechtse gedachtegoed naar de mainstream gebracht en bijgedragen aan de popularisering van een aantal samenzwerings-theorieën, ook in Europa.'

Luidruchtige minderheid

Met de Tweede Kamer-verkiezingen in het vooruitzicht – dit interview vond plaats in februari – zou je als niet-populist nog nachtmerries kunnen krijgen van Baudet of Wilders als premier, zeker gezien de coronacrisis die vast een goede voedingsbodem voor rechts-populisten is. 'We zitten nog midden in de coronacrisis, het is te vroeg om daarover iets te zeggen', zegt De Jonge. 'Echt fundamentele effecten zien we in Europa nog niet. In Nederland haalt Wilders voordeel uit de crisis, terwijl Baudet juist minder succes heeft. Een eenduidig antwoord is er dus nog niet.'

Léonie de Jonge (Luxemburg, 1990) studeerde politicologie aan de universiteiten van Iowa en North Dakota, en promoveerde in 2019 aan de University of Cambridge. Sinds vorig jaar is ze universitair docent Politiek en Maatschappij aan de RUG. In juni verschijnt haar tot boek bewerkte proefschrift: *The Success and Failure of Right-wing Populist Parties in the Benelux Countries*.

Om met een positieve noot af te sluiten benadrukt De Jonge graag dat rechts-populisme in Nederland nog altijd vrij beperkt is. 'Populisten doen vaak geloven dat ze het geluid van een stille meerderheid vertegenwoordigen, maar als je beter kijkt, blijkt het gewoon een heel luidruchtige minderheid. En populisme kan wel meer burgers bij het politieke proces betrekken. Het is nooit slecht dat de gevestigde partijen op de vingers worden gekeken, dus in kleine doseringen is populisme niet eens zo slecht.'

WIJMENGA'S WERELD

FOTO REYER BOXEM

OPGETEKEND DOOR MARJAN BROUWERS

Honger naar kennis

Wetenschappers zijn tegenwoordig welkomme gasten bij actualiteitenrubrieken en populaire praatprogramma's. De honger naar kennis over virussen is niet te stillen, lijkt het. En dat is geen wonder, want hoewel corona veel narigheid veroorzaakt, is de wetenschappelijke kant van dit virus razend interessant. Je ziet de evolutie voor je ogen gebeuren. Wat we nu ook zien, is hoeveel baat we hebben bij ongebonden, fundamenteel onderzoek om een stevige basis van kennis op te bouwen. Een fundament dat we hard nodig hebben in tijden van crisis.

Zelf heb ik veel fundamenteel genetisch onderzoek gedaan. Ik word altijd een beetje kribbig van discussies over toegepast onderzoek. En over de vraag waar onderzoek voor dient. Nou, je kunt geen huis bouwen zonder fundament. Zo kost het tijd om een nieuw virus goed te leren kennen. Je wilt weten hoe het virus het lichaam binnendringt en daar het immuunsysteem weet te omzeilen. Ondertussen past het virus zich telkens aan de omstandigheden aan en lijkt het alsof wetenschappers achter de feiten aanlopen. In feite is dit proces heel normaal: dit is hoe evolutie werkt. Een virus kan alleen overleven door zichzelf te vermenigvuldigen. Daarbij treden soms foutjes op die kunnen leiden tot mutaties als de Britse, Zuid-Afrikaanse en Braziliaanse varianten. Een kwestie van *survival of the fittest*, maar voor ons mensen met grote gevolgen.

Dankzij jarenlang fundamenteel onderzoek is het nu mogelijk om het DNA van dit virus snel en betaalbaar in kaart te brengen. De techniek die daarvoor nodig is, komt voort uit grote onderzoeksprogramma's als het *Human Genome Project*. Op basis hiervan kunnen we nu zien waar we als mensen vandaan komen en in hoeverre wij bijvoorbeeld DNA delen met de Neanderthaler. Deze nieuwe, verdiepende kennis helpt ons nu ook om dit virus te bestrijden. Dat er zo snel vaccins zijn ontwikkeld, is te danken aan jaren en jaren van voorwerk en fundamenteel onderzoek.

Nu de wetenschap zo in de belangstelling staat, maak ik van de gelegenheid gebruik een pleidooi te houden voor ongebonden onderzoek. Om die stevige basis van kennis te kunnen leggen is ruimte nodig voor nieuwsgierigheid. Voor toevalsbevindingen, zoals de ontdekking van penicilline. Zonder deze ruimte zou er geen immunotherapie bestaan en hadden we nu geen vaccins tegen corona. Juist doordat overal op de wereld wetenschappers bezig zijn met ongebonden onderzoek, zijn we in staat geweest om niet één maar zelfs vele vaccins te ontwikkelen. Als je kunt terugvallen op een stevige wetenschappelijke basis ben je wendbaar genoeg om in te spelen op onverwachte gebeurtenissen. Zonder die basis hadden we die eerste prik nog lang niet kunnen zetten.

Cisca Wijmenga
rector magnificus